

AZ ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG 56. ALKALOMMAL MEGRENDEZETT ÁBEL JENŐ ORSZÁGOS LATINVERSENYÉNEK DÖNTŐ FORDULÓJA

A maiores kategória tétele

(2020. április 18. 09:00–13:00)

Az irodalmi műveltség a kényszerű magányt is megédesíti

Francesco Petrarca (1304–1374) ma leginkább olasz szonettjeiről ismert, holott hatalmas életműve túlnyomó részét klasszikus veretű latin nyelven írta. A nyughatatlan lelkű, sokat utazó költő, aki önmagát joggal hasonlította Odüsszeuszhoz, ha csak tehetne, szívesen vonult vissza Avignon melletti, varázslatos természeti környezetben fekvő házába, ahol hosszú sétákkal, kedves antik auctorait olvasgatva töltötte az időt. Jórészt itt született a visszavonult, szemlélődő élet szépségéről szóló, *De vita solitaria* című nagyszabású értekezése, melyből az alábbi szemelvény való.

M. Tullius Cicero post innumerabiles labores,¹ quos in re publica² pertulit, post tam multa discrimina,³ quae sibi suus consulatus⁴ turbulentissimus et certamen cum improbis pepererat⁵, fractā⁶ tandem libertate civium⁷ in otium secessit. Sicut ipse de se loquitur: „Rura peragrando saepe solus eram”. Sed quod negotium, quaeso, cum illius⁸ otio, quae frequentia⁹ cum illius solitudine conferenda est? Plura enim brevi tempore scripsit, quam multis annis stante re publicā.¹⁰ Nonnulli sunt, quibus solitaria vita morte gravior sit et mortem allatura¹¹ videatur. Quod praecipue litterarum¹² ignaris¹³ evenire solet. Equidem solitudo sine litteris exilium est, carcer, eculeus; adhibe litteras: patria est, libertas, delectatio. Nam de otio quidem illud dictum¹⁴ Ciceronis notum est: „Quid dulcius otio litterato?” Non minus illud Senecae¹⁵ vulgatum est: „Otium sine litteris mors est, et hominis vivi sepultura.”

Francesco Petrarca: *De vita solitaria* I, 3. nyomán

¹ labor, oris, m. itt: viszontagság, megpróbáltatás

² in re publica itt: a közéletben

³ discrimen, minis, n. itt: veszedelem

⁴ consulatus, us, m.: consuli hivatal, consuli méltóság

⁵ sibi... pepererat: lásd pario 3 peperi, partus

⁶ frango 3 fregi, fractus itt: megtör, szétzúz

⁷ fracta libertate civium: egybetartozik!

⁸ illius: ti. Ciceronis

⁹ frequentia, ae, f.: itt kb. társasági élet, (közéleti) sürgés-forgás

¹⁰ stante re publica: egybetartozik!

¹¹ allatura: affero, attuli, allatus!

¹² litterae, arum, f. itt: irodalom

¹³ litterarum ignaris: egybetartozik!

¹⁴ dictum, i, n.: mondás

¹⁵ ti. dictum